

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 13.09.2024

nr 1.1-10.1/4043-1

Meie 18.09.2024

nr 1-12/1041-2

**Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi
seaduse ning
teiste seaduste muutmise seadus**

Kultuuriministeerium kooskõlastab eelnõu ning palume lisada eelnõusse ka hasartmängumaksu seaduse muutmise järgmiselt:

hasartmängumaksu seaduse paragrahvi 7 lõike 2 punktis 1 asendatakse arv „60,6 “ arvuga „52“.

Selgitus:

Hasartmängumaksuseaduse (edaspidi *HasMMS*) § 7 lõike 2 punkti 1 kohaselt eraldatakse Eesti Kultuurkapitalile (edaspidi *Kultuurkapital*) vahendid, mille suurus vastab 47,8 protsendile hasartmängumaksu kavandatavast laekumisest ning millest 60,6 protsenti eraldatakse kultuuriehitistele ja 2 protsenti kunstide ja rahvakultuuri valdkondade õppejõudude loometöö edendamiseks.

HasMMS-i muudatusega sätestatakse, et alates 2026. aasta 1. jaanuarist eraldatakse sellest laekumisest kultuuriehitistele 52 protsenti. Muudatuse eesmärk on suurendada Kultuurkapitali sihtkapitalide, mida on 8, ja maakondlike ekspertgruppide käsutusse antavate kultuuri- ja spordivaldkonna toetusteks kasutatavate vahendite mahtu. Muudatus ei puuduta kunstide ja rahvakultuuri valdkondade õppejõudude loometöö edendamiseks antavat eraldist.

HasMMS-i muudatuse eesmärk on tasakaalustada kultuuri- ja spordivaldkonna riigi poolt toetamist ning teha seda riigieelarve seisukohast otstarbekohasemal viisil.

Paragrahviga muudetakse HasMMS § 7 lõike 2 punktis 1 sätestatud kultuuriehitistele eraldatavate vahendite määra 60,6 protsendilt 52 protsendile. Säte puudutab riigieelarvesse laekunud hasartmängumaksu eraldist Kultuurkapitalile ning selle sisemist jaotust. Muudatus ei puuduta Kultuurkapitalile HasMMS-i alusel eraldatavat üldsummat. Selle suurus jääb 47,8 protsendile hasartmängumaksu kavandatavast laekumisest. Samuti ei puuduta muudatus kunstide ja rahvakultuuri valdkondade õppejõududele mõeldud eraldist.

Kultuurkapitali tegevuse eesmärgiks on kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine. Selle ülesande täitmiseks maksab Kultuurkapital preemiaid ja stipendiume ning projekti-, tegevus-, investearvu-, elutöö-, juubeli, ravimi- ja matusetoetust ning loometöötasu (KultKS § 1 ja 2). Kultuurkapitali selleks otstarbeks kasutatavad vahendid moodustavad eelkõige laekumised alkoholi- ja tubakaaktsiisist ning hasartmängumaksust. Riigieelarvesse laekunud alkoholi- ja tubakaaktsiisist kantakse Suur-Karja 23 / 15076 Tallinn / 628 2222 / min@kul.ee / www.kul.ee / Registrikood 70000941

Kultuurkapitalile 3,5 protsenti, sealhulgas 0,5 protsenti Eesti Kultuurkapitali koosseisu kuuluvale kehakultuuri ja spordi sihtkapitalile (ATKEAS § 29 lg 2). HasMMS alusel eraldatakse Kultuurkapitalile riigieelarves vahendid summas, mille suurus vastab 47,8 protsendile hasartmängumaksu kavandatavast laekumisest ning millest 60,6 protsenti eraldatakse kultuuriehitistele ja 2 protsenti kunstide ja rahvakultuuri valdkondade õppejõudude loometöö edendamiseks (§ 7 lg 2 p 1). Muudatusega vähendatakse kultuuriehitiste ehitamiseks ja renoveerimiseks sihtotstarbeliselt ette nähtud eraldise määra. Selle arvelt on võimalik suunata enam vahendeid sihtkapitalide ja maakondlike ekspertgruppide kasutusse kultuuri- ja spordivaldkonna sisulise tegevuse toetamiseks. Täpsemalt on Kultuurkapitali aastatulu jagunemise sätestatud KultKS § 4¹ lõikes 3. Selle sätte sisu jääb muudatuse järgselt samaks.

Aastatel 2022-2023 on hasartmängumaksu laekumine kasvanud oodatust kiiremini. Alates 2024. aastast tõusid hasartmängumaksu maksumäärad ning järgmine maksumäärade tõus on kavandatud 2026. aastasse. Samas Rahandusministeeriumi pikaajaline majandusproгноos ning senine laekumiste praktika näitab seda, et alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumine on pidurdunud või isegi väikeses languses. Näiteks selle aasta seitsme kuu aktsiiside laekumine on olnud Rahandusministeeriumi prognoositust 3,6% tagasihoidlikum. Ka võrdluses aasta varasema perioodiga, on selle aasta tegelik laekumine hoolimata aktsiisimäärade tõusust olnud 2,8% madalam. Sellest johtuvalt on riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rahastamiseks ettenähtud vahendid kasvanud kiiremini kui sihtkapitalide ja maakondlike ekspertgruppide kasutusse antavad vahendid. Et seda olukorda tasakaalustada, on mõistlik suunata osa investeringuteks ettenähtud vahendeid sihtkapitalide ja maakondlike ekspertgruppide kasutusse sisuliste tegevuste toetuseks. Käesoleva aasta augustis Rahandusministeeriumi poolt tehtud majandusprognoosi alusel saab arvutada, et kavandatava muudatuse jõustumisel suunatakse 2026. aastal sihtkapitalidele täiendavalt kuni 2,0 miljonit eurot ning maakondlikele ekspertgruppidele ja nõukogule kultuurivaldkondade vahelistele projektidele täiendavalt kuni 0,67 miljonit eurot. Riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rajamiseks ja renoveerimiseks ettenähtud vahendid vähenevad muudatusega 14,1%. Riigikogu 13.09.2021.a otsuse alusel kuulub riiklikult tähtsate kultuuriehitiste pingeritta viis objekti: Tartu südalinna kultuurikeskus, Narva Kreenholmi kultuurikvartal „Manufaktuur“, Arvo Pärdi nimeline muusikamaja Rakveres, rahvusoooperi praeguse hoone juurdeehitus ja Tallinna filmilinnak. Lisaks on Kultuurkapitali nõukogu KultKS § 11 lg 2² otsustanud riiklikult tähtsa kultuuriehitisena rahastada Eesti Rahvusringhäälingu uue telekompleksi ehitamist kultuurkapitali vahenditest. Hetkeseisuga on Kultuurkapital sõlminud investeringu lepingud Tartu südalinna Kultuurikeskuse ja Arvo Pärdi nimelise muusikamaja ning Eesti Rahvusringhäälingu telekompleksi ehituste rahastamiseks. Muudatus ei tooks kaasa vajadust sõlmitud lepingute muutmiseks, kuid võib pikendada mõningal määral veel alustamata objektide rahastamise perioode. Samas sõltub nende objektide rajamisega alustamine ka teistest asjaoludest, mis ei sõltu Kultuurkapitalist.

Kokkuvõtvalt tähendaks kavandatud muudatus, et alates 2026. aastast jääb Kultuurkapitali vahenditest umbes kaks kolmandikku kultuuri- ja spordivaldkonna sisulistele tegevustele ning umbes üks kolmandik kultuuriehitiste rajamise toetamiseks. Selline lahendus on proportsionaalsem ning võimaldab rohkem arvestada kultuuri- ja spordivaldkonna sisulisi vajadusi.

Lisaks on muudatuse väljatöötamisel arvestatud riigieelarve üldist seisu ning vajadusi tõmmata kokku ministeeriumide valitsemisalade kulusid. See võib kaasa tuua vajaduse vähendada Kultuuriministeeriumi eelarves vabatahtlike toetuste mahte ning suunata valdkonnas tegutsejaid enam Kultuurkapitali poole. Muudatus toetab ka kultuuri- ja spordi rahastamises dubleerimise vähendamist. Sellega tugevdatakse Kultuurkapitali kui riigi poolt loodud kultuuri- ja

spordivaldkonna toetamiseks loodud institutsiooni põhiülesannete täitmist, kus ülesande täitmisse on kaasatud vastavate valdkondade esindajad.

Muudatusega kaasnev mõju:

Kavandatav muudatus: Kultuurkapitalile hasartmängumaksu eraldisest kultuuriehitistele eraldatava protsendi vähendamine 52 %-le, millega suureneb kultuuri- ja spordivaldkonna sisulistele tegevustele toetuste andmise maht.

Kaasnev mõju: mõju kultuurile ja spordile

Sihtrühm: Kultuurkapitalist kultuuri- ja spordivaldkonna toetuste, sh loometöötasu taotlejad (kultuuri- ja spordivaldkonnas tegutsevad füüsilised ja juriidilised isikud), riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rajajad.

Mõju ulatus. Kultuurkapital on üks peamisi kultuuri- ja sporditoetusi jagavaid avaliku sektori asutusi ning sealt toetuste taotlemine on nendes valdkondades tegutsevatele isikutele tuttav. Muudatus ei too toetuse taotlemise protsessis kaasa muudatusi ega lisa juurde halduskoormust.

Riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimekirja kuulub 5+1 objekti. Kolme objekti osas on rahastamise lepingud sõlmitud ning kavandatud muudatus ei oma mõju nende täitmisele. Kavandatud muudatus võib omada mõningast mõju veel alustamata objektide rahastamise perioodidele. Samas ei sõltu nende objektide rajamisega alustamine ega ehitamine üksnes Kultuurkapitalist.

Mõju olulisus. Kultuurkapitalile hasartmängumaksu eraldise sisemise jaotuse proportsioonide muutmisel on Eesti kultuuri- ja spordikorraldusele mõju tervikuna pigem väike. Koosmõjus on aga selline lahendus proportsionaalsem ja võimaldab rohkem arvestada kultuuri- ja spordivaldkonna sisulisi vajadusi, ehk kaasa aidata loomesektori jätkusuutlikkusele ning seeläbi pakkuda jätkuvalt mitmekülgset sisu kultuuritarbijatele.

Ebasoovitavate mõjude risk. Kultuuri- ja spordivaldkonna sisulistele tegevustele toetuste andmise mahu võimaliku suurenemisega ebasoovitavate mõjude riski ei kaasne. Kultuuriehitiste rajamiseks ettenähtud vahendite vähendamine võib kaasa tuua veel alustamata objektide rajamise rahastamine perioodi mõningal määral pikenemist. Samas sõltub nende objektide rajamisega alustamine ka teistest asjaoludest, mis ei sõltu Kultuurkapitalist.

Kaasnev mõju: mõju riigieelarvele

Muudatus ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele.

Kaasnev mõju: mõju Kultuurkapitali korraldusele.

Muudatusel on mõningane mõju Kultuurkapitali töökorraldusele, kuna eelduslikult võib kasvada taotluste maht, kuid see ei eelda asutuse töökorralduse muutmist ega täiendava ressursi lisamist. Samuti võib olla vajalik Kultuurkapitali toetuste maksmise kordade muutmine, kuid see jääb tavapärase töö raamidesse.

Muudatusettepanek on kavandatud jõustada 2026. aasta 1. jaanuarist. Sellega jäetakse piisav aeg muudatuse rakendamiseks ja avalikkuse teavitamiseks.

Käesolev ettepanek on koostatud koostöös Eesti Kultuurkapitaliga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Teadmiseks:
Eesti Kultuurkapital

Merle Põld 628 2347
merle.pold@kul.ee